

Andreas Mylius

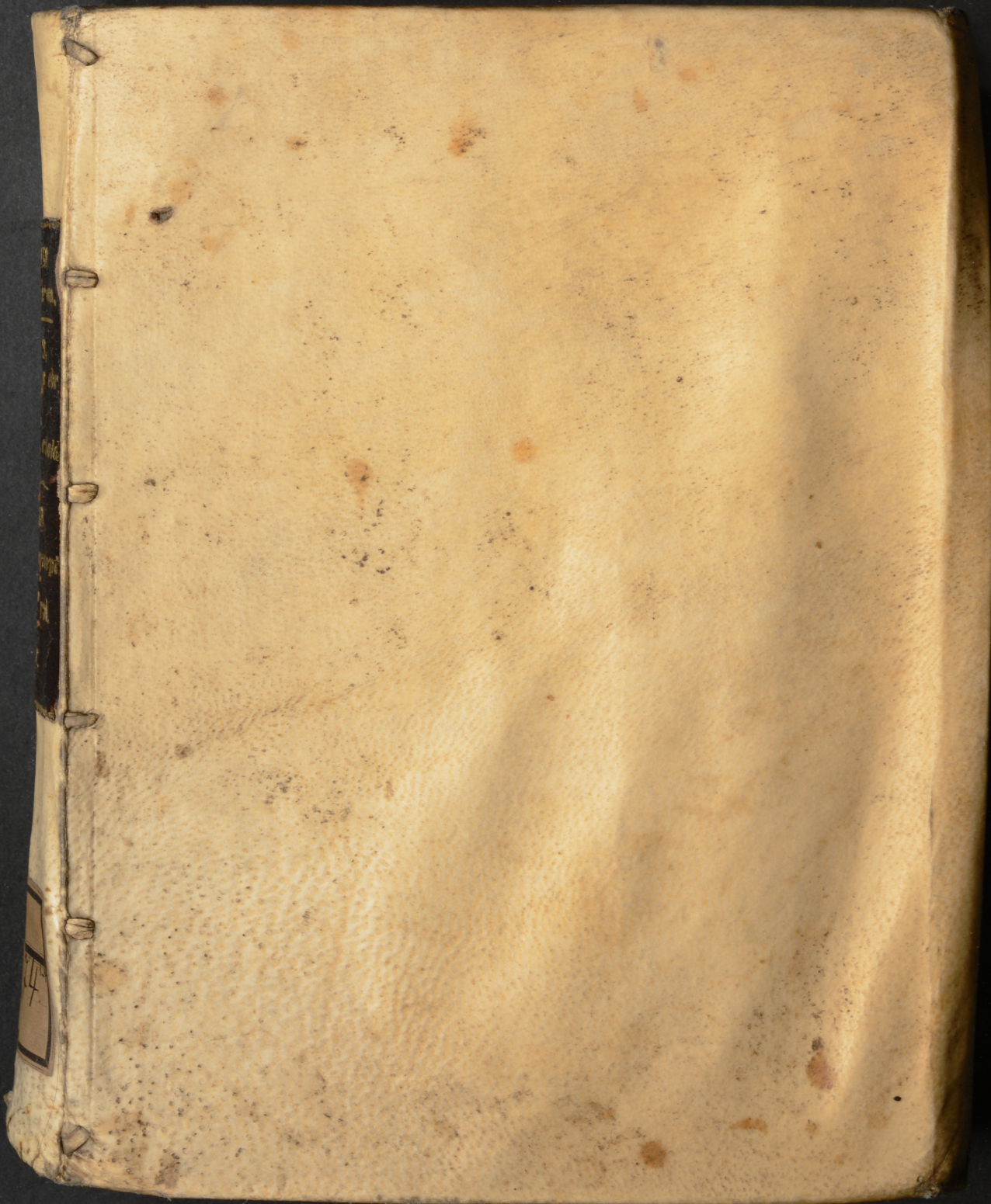
**Grammatica Chaldaea, in quantum ab Ebraea differt, ad Methodum Gram.
Ebraeae, M. Martini Trostii conformata**

Regiomonti: Dantisci: Hendelius: Rhete, 1637

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn766345211>

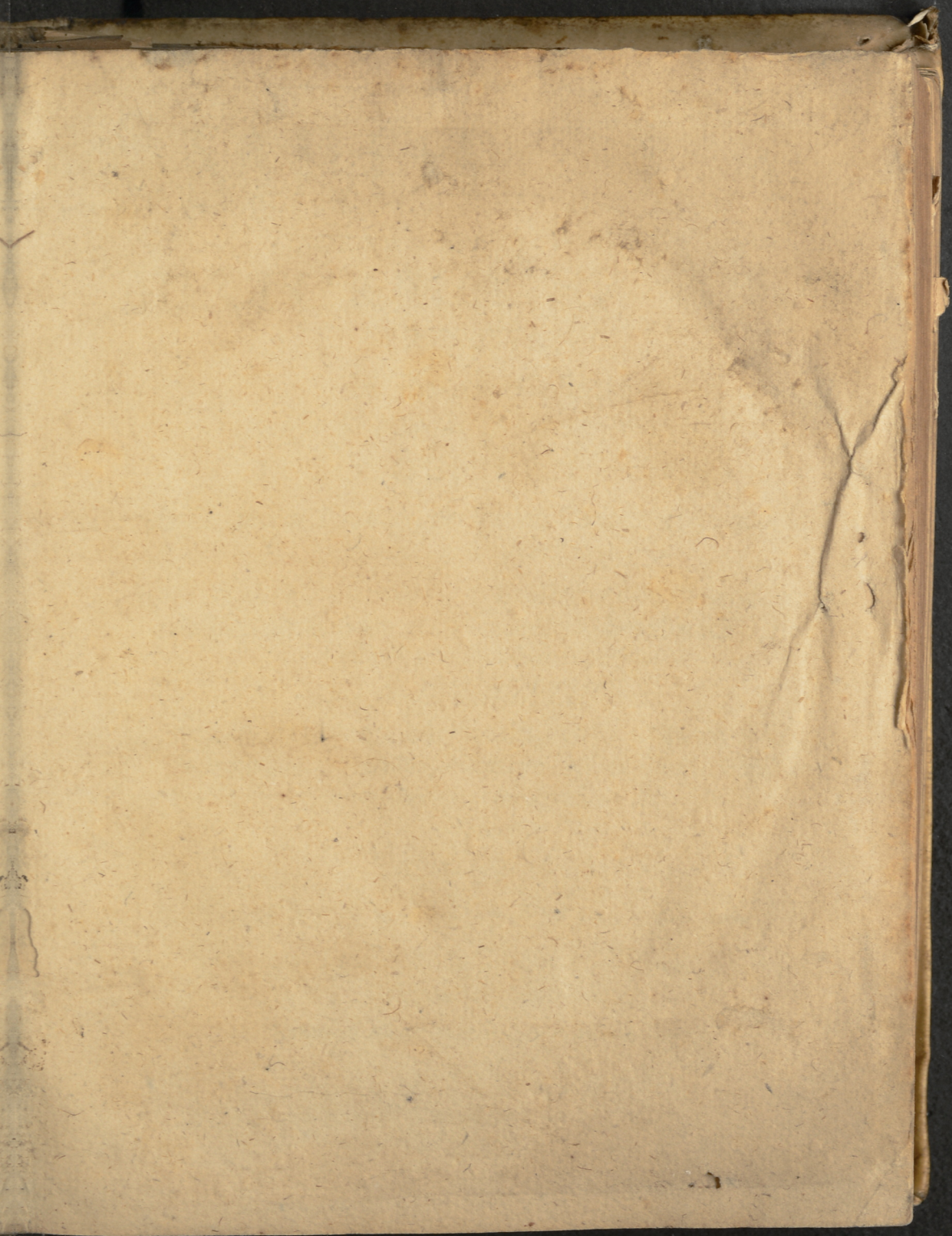
Druck Freier Zugang

Cic - 1874¹⁻⁴.

889¹⁻⁴

Ioannes Baldouius ad postereros transmisit Quaeſtula ſequentias:
Oratio auſpicialis, in qua adſtruitur Hebraeam linguam eſſe pronunciatu ſuauiſſimam,
elegantiſſimam & utiliſſimam, & cogita ſaciliſſimam etc. Lipſ. 1628. 8.
Medulla Grammaticae hebraicae Duxtorſio-Cypriano-Deſſianae. ibid. 1636. et 1662. 4.
Specimen ad Medullam Grammaticae ſeu Dilucidarii Biblici quoad rem Gramma-
ticam ex Lib. 1. Moſis, cap. 1. reſolutum etc. Schleuſingae. 1639. 4.
Elementare Hebraicum. ibid. eodem anno. Haec Carol. Joſeph. Imbonatus in
Biblioth. Latino-Hebraica. Rom. 1699. fol. p. 397.

Grammatica
CHALDÆA,

in
quantum ab Ebræâ differt,
ad Methodum Gram. Ebrææ,
M. MARTINI TROSTII
conformata.

M. ANDREA MYLIO,
*Ebrææ Ling. in Academia Regiom.
Prof. Publ.*

DANTISCI,

Typis

RHETIANIS.

Prostant REGIOMONTI apud PETRVM HENDELIVM Bibliop.

M. DC. XXXVII. ^{cmv}

VIRIS REVERENDIS, EXCEL-
LENTISSIMO, CLARISSIMIS

DN. M. LEVINO POUCHENIO, S.S. Theologiæ
in Academia Regiomontanâ Prof. Publ. Concionatori
Aulico meritissimo.

DN. M. VRBANO LEPNERO }
DN. M. ISAACO HALBACH à PORTA } Diaconis Vet. op-
DN. M. MARTINO WOLDERO } pidi vigilantissimis.

DN. M. JOACHIMO BABATIO }
DN. GEORGIO COLBIO } Diaconis Cneiphovianis
vigilantissimis.

S. & O.

Generosus pietatis amor alios docuit, benè meri-
tos honorare jam positis aris & statuis, jam car-
minibus & aliâ ratione. Idem mihi persuasit
pietas, ut, quâ ratione possem, me erga vos, Magni
Fautores, gratum ostenderem. Agnoscite ergò in
hoc scripto, quod vestro nomini confecro, gratum ani-
mum, qui, ut ut paria vobis verè reddere non possit,
retulisse tamen paria videtur, paria dum referre voluit.
Accipite, precor, Vos Sacri codicis Tutores, quod in ejus-
dem honorem vobis offerunt meæ Musa: accipite animo
amico, neq; me ulteriori favore dedignemini.

V. R. E. & C.

addictissimus

M. ANDREAS MYLIUS.

Ad Lectorem.

UT tibi, benevole Lector, meam mentem paucis exponam, scias, me horum præceptorum Chaldæorum, quæ tibi exhibeo, majorem partem ex Gram. Chaldæo-Syra Clariss. TROSTII p.m. quam privatim auditoribus suis communicare solebat, desumpsisse; ea tamen, à Syris separasse, disposuisse, iisdemq; alia ex probatissimis autoribus addidisse.

Ne mireris autem, si non omnes dialectos Paraphrastarum hæc Grammatica habeat, quæ tyroni imprimis principalia fundamenta hujus linguæ, in quantum ab Ebræâ discedunt, ejusdemq; purissimum nitorem ex Daniele & Esra exponit. Spero etiam, quòd ita omnia ad Methodum Gram. Ebrææ TROSTII exponat, ut tyro, qui Ebræam hanc Grammaticam legerit, hujus quoque difficultatem (si quæ est) facile superet. Accipe ergo, benevole lector, bono animo, quod meæ Musæ tibi offerunt, & merear veniam, si non omnibus placeam, Vale & save,

A 2

Ad

Ad Clarissimum

Dominum M. Andream Mylium
Collegam dilectum.

Quaslibet exoptas mentis conamine Linguas
Volvere, quas sacras Biblia sacra sonant.
Mox Ebrum tractas, mox Müljermannica prodis.
Siccine tam felix. Tū favet exoriens?
Moxq̄, crepas Syrum, atq̄, Arabem, mox ultima Chamis
Pignora Linguarum pernice luce beas.
Pergito, sic etenim tua laus accrescet in avum:
Sic te per mundum gloria magna feret.

M. Albertus Linemannus
Mathem. Prof. Publ.

A L I U D.

Inconcussa struit sacrae fundamina linguae
MYLIUS ingenti dexteritate proba.
Crede mihi, summā liber hic donabitur Arā
Laudis, quam semper fax generosa colet.

Debitae observantiae & honoris
ergo f.

M. Wilhelmus Wigens-
dorff.

CUM

CUM DEO!
 LIBER PRIMUS
 De
 Etymologia.

CAPUT I.
 De Literis.

Numerus margi-
 nalis notat, qui-
 bus pag. Gram-
 Ebrææ TROSTIS
 hæc præcepta
 Chaldaea respon-
 deant.

I. **G**rammaticæ Chaldaicæ partes es-
 sentiales duæ sunt: *Etymologia*,
 quæ vocem in se considerat: *Syntaxis*,
 quæ vocem considerat in ordine ad com-
 positionem. [I. & seqq.]

II. Circa *vocem in se consideratam* ob-
 servanda veniunt *Vocis constitutio & consti-
 tutæ affectio*. Illa absolvitur considerati-
 one *partium; tum indivisibilium*, quæ sunt
 Consonæ motæ & Vocales moventes: *tum
 divisibilium*, ut sunt Syllabæ.

III. Idem Ebræis & Chaldæis hodiè
 Character est, quorum Scripturam olim
 distinctam fuisse alii probant.

IV. Hic, ergò reliquis misis, notanda

A 3

(I.) Lite-

(1.) *Literarum transmutatio* Chaldæis usitata, cujus beneficio maxima pars dictionum Ebraicarum transit in usum Chaldæorum, certâ tamen, ut plurimum vocalium commutatione concurrente.

Ita literæ אדוי sæpè inter se permutantur sic ב transit in פ' ד in ז' ז' in ר' ט' in נ' א in ע' ע' in ט' & in ל' ס' in ט' & in ק' צ' in ט' & in ע' & in ק' ט' in ס' & in ט' & in ת' ט' in ס' ת' in ט'.

(2.) *Literarum metathesis*, sic ex Ebr. טער fit Chald. תרע porta.

(3.) *Apocope*, sic בוי ex בית domus.

CAPUT II.

De Syllaba.

[5.] I. Syllabæ nihil ferè peculiare, nisi in *Scheva & Dages*.

II. *Scheva* apud Chaldæos etiam post vocalem longam accentu tonico non fultam sæpe quiescens est, ut שאלת postulatum *Dan: 4. v. 14*. Hinc *Kametz & Patach*

tach ante Scheva interdum promiscua sunt. *Vt יתכן & יתכן habitantes.*

III. Pro Scheva composito sub \aleph ponitur etiam nonnunquam (..) Syrorum more, *ut אִירָה Dan: 3. v. 22.*

IV. *Dages forte Chaldæi* [12.]

(1.) Sapius omittunt sine indicio etiam & compensatione, quod etiam apud Ebræos observatur.

(2.) Nonnunquam in Nun Schevatum resolvunt, *ut; מַרְעַע pro מַרְעַע cognitio.*

V. Adde & hoc, quod *Mappic*, literas quiescentes, anomaliam Syllabæ compositæ inducentes, è quiete educens, Chaldæi tantum literæ ה inscribant: & quidem post (..) designat pronomen *masc. gen.* post (..) *fæm: gen.* usitatisimè, *vide infra de pronom.*

CAPUT III.

De Vocis Affectionibus. [14. & seqq.]

I. Absolutis *partibus* Scripturæ Chaldaicæ; sequitur *totum* considerandum, quod est *vox*.

II. Cir-

II. Circa *hanc* duo considerabimus 1. *Affectionem*, 2. *distributionem*. *Illa* complectitur *Accentum & Notationem*.

III. *Accentus* hîc iidem sunt, qui apud Ebræos, easdem etiam habent leges; nisi quòd *metheg* non ita strictè usurpatur, ut Ebraicè.

[18.] IV. *Notatio vocis* cujusvis & *Speciem & Figuram* indagat.

V. *Species* aliam dicit primitivam literis radicalibus constantem, ut לָלַל *devolvit*; aliam *derivativam*, ut מְלָלָה *volumen*.

ANNOTATIONES.

1. Conveniunt Chaldæi cum Ebræis literis radicalibus & servilibus, nisi quòd suum ׁ inter radicales referant: ׀ autem inter serviles.
- [19.] 2. Literæ serviles usitatissimè retinent Scheva, aut etiam vocalem suam parvam, quando secunda rad: abjicitur: ut מְדוּר *habitatio*, תְּרוּק *à radice* רָקַק *pro* רָקַק *comminui*.
- [20.] 3. Literæ serviles ת & נ, foem. genus formant, ut פְּקַדָּתָא *præcepit sc. mulier* פְּקַדָּתָא *præceperunt sc. mulieres* מְלְכוּתָא *regnum*.

VI. *Figura vocum simplicitatem & compositionem*

positionem notat: ita compositum est
מַגְנִיפִים אֲרֻרֵימַא *senatores Dan: 3, 2. ex אֲרֻרֵי ma-*
gnificus & אֲרֻרֵי decernens.

CAPUT IV.

De Verbo in genere.

I. Post Vocis affectionem, requiritur [19.]
ejusdem distributio, quâ imprimis dispe-
scitur in Declinabilem & Indeclinabilem.
Illa per genera, Numeros, Conjugatio-
nes, personas & tempora, variatur, ob-
servatâ nonnunquam Ebræorum ratione,
ut Verbum, Nomen, Pronomen.

II. Circa Verbum in genere quædam [21. 22.]
ratione temporis, quædam ratione personæ
consideranda sunt.

III. Apud Chaldæos tertia fœm: præ-
teriti ob gutturalem vel ר definit etiam
in geminum (,) vel (-) ut: נִאֲמַרְתָּ *Glo-*
cutus est Dan: 3. v. 11.

IV. Tertia pluralis præteriti habet ge-
nus distinctum.

V. Vau servile affirmativum plural.
num. est, quod quiescit Præcedente Cho-
lem,

B

lem,

lem, quando tertia rad: נ vel ה abjicitur: ut וּבְעוּ וְ petierunt Dan: 2. v. 13. Movetur autem hoc Vau præcedente Jod radicali ut הָעָרוּ amoverunt Dan: 5. v. 20.

VI. Imperfectum exprimitur per part. præsens & verbum substantivum הָיָה quod tamen usitatissimè præcedit ut Dan: 5. v. 19. הָיָה וְאָעִין tremebant.

VII. Præteritum perfectum Chaldæi etiam exprimunt per participium verbo substantivo junctum, ut Dan: 2. v. 31. הָיָה הָרִיבָה vidisti.

VIII. Cæterum eadem apud Chald. tempora sunt, quæ apud Ebræos, nisi quod particip. Pabul nominent Pebil.

[23.]

De Futuro primo.

IX. Notandum quod accentus ad affirmativas apud Chaldæos non transeat, ut אָמְרוּ dicite Dan: 2. v. 9.

[24. & seqq.]

De Futuro secundo.

X. Futurum secundum formatur hic etiam ab Imperativo per אֵיתָן: observandum tamen est, quod Chaldæi in tertiis perfo-

personis nunc more Ebræorum Jod, nunc more Syrorum Nun adhibeant.

XI. Chaldæi in Conjugatione tertia frequentissimè retinent Characteristicam conjugationis: *ut* מְהַעֲרֵינָה *transferens* Dan: 2. v. 21.

XII. Præter Nun paragogicum quod [27.] frequens, hic insuper est א Paragogicum *ut* אֶפְקְרֵינָה *pro* אֶפְקְרֵינָה.

XIII. Futurum secundum non convertitur in præteritum, ut apud Ebræos.

De Infinitivo.

[28.]

XIV. *Tempus infinitum* formatur à præterito, cui Chaldæi מ in prima activa præponunt, cui usitatisime ל etiam præfigunt: *ut* לְמַפְקֵר *mandare*.

In prima passiva & reliquis conjugationibus, in fine addunt א vel ה præcedente gemino Kametz: *ut* אֶתְפְּקְרֵינָה *mandari*.

De Passivo in genere.

XV. Chaldæi activo Syllabam הָת ad אֶת præponunt, *ut* אֶתְפְּקֵר *ex activo* פְּקֵר.

B 2

XVI.

XVI. Litera ך syllabæ characteristi-
cæ ךא primæ radicali ם' ץ' ס' ך postpo-
nitur & post ך mutatur in ך post ץ in ם
ut ךא־ם־ם־ם־ Inventus est םא־ם־ם־ reservatus est.

Chaldæi literam ך syllabæ ךא in istis
verbis quæ secundam rad. Vau abjiciunt
geminant per Dages forte ut םא־ם־ם־ In-
crustata fuit. Desinunt hæc verba in (־)
non raro tamen in Charek longum, Syro-
rum more. vide Gram. Dieu. p. 294. De
Syncopa lit: ך syllabæ ךא Talmudica vid.
Buxt. Gram. Chald. p. 64.

XVII. Significandi ratio, ut apud E-
bræos nunc passiva ab alio, nunc reci-
proca.

CAPUT V.

[30.]

De Verbo in specie.

Verbum vel est *perfectum* vel *Imperfe-
ctum*.

Conjugationes perfectas vide tabellâ
interjectâ, sequuntur earundem annota-
tiones.

CONJV-

CO...IMA.

va Peal.

Præteritum	פִּקְדַּדְךָ	3.	Singul.
	פִּקְדַּדְתָּ	2.	
	פִּקְדַּדְתָּ	1.	
	פִּקְדַּדְתָּ	3.	Plur.
	פִּקְדַּדְתֶּם	2.	
	פִּקְדַּדְתֶּם	1.	

Futurū	פִּקְדַּדְךָ	Sing.
	פִּקְדַּדְתֶּם	Plur.

Futurum	אֶפְקְדֶנְךָ	3.	Sing.
	אֶפְקְדֶנְתָּ	2.	
	אֶפְקְדֶנְתָּ	1.	
	אֶפְקְדֶנְךָ	3.	Plur.
	אֶפְקְדֶנְתֶּם	2.	
	אֶפְקְדֶנְתֶּם	1.	

NONUM OHAI
EGVANDAI

פִּקְדַּדְךָ	פִּקְדַּדְתָּ	פִּקְדַּדְתָּ
פִּקְדַּדְתָּ	פִּקְדַּדְתָּ	פִּקְדַּדְתָּ
פִּקְדַּדְתָּ	פִּקְדַּדְתָּ	פִּקְדַּדְתָּ
פִּקְדַּדְתָּ	פִּקְדַּדְתָּ	פִּקְדַּדְתָּ
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם

פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם
פִּקְדַּדְתֶּם	פִּקְדַּדְתֶּם

TYPUS CONJUGATIONUM CHALDEARUM.

CONJUGATIONES PRIMA, SECUNDA, TERTIA, QUARTA, QUINTA, SEPTIMA, OCTAVA, NONA, DECIMA, UNDECIMA, DUODECIMA.

	Activa Fesl.	Passiva Ispbel.	Activa Fesl.	Passiva Ispbel.	Activa Fesl.	Passiva Ispbel.	Activa Fesl.	Passiva Ispbel.	Activa Fesl.	Passiva Ispbel.	Activa Fesl.	Passiva Ispbel.
3. Singul.
2. Singul.
1. Singul.
3. Plur.
2. Plur.
1. Plur.
3. Singul.
2. Singul.
1. Singul.
3. Plur.
2. Plur.
1. Plur.
3. Singul.
2. Singul.
1. Singul.
3. Plur.
2. Plur.
1. Plur.

MEXA TYPIUS CONJUGAT
CONJUGATERTIA CONJUGATIO

	Pasiva Impersonalis		Activa		
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o
	1 ^o	2 ^o	3 ^o	4 ^o	5 ^o

[30]

CONJUGATIO PRIMA
ACTIVA PEAL.

ANNOTATIONES

Ad Præteritum.

[31.]

1. Prima rad. habet (.) simplex, vel etiam compositum si sit Gutturalis. Secunda assumit (.) vel etiam (..) שָׁלַט *dominatus est*: Nonnunquam Chirek ut יָכַל *potuit Dan: 6, 21.* rarissimè Cholem ut פָּקַד .
2. Tertia foem. præt. sub prima rad: habet (.) etiam ut כָּטַלַת *cessavit Est: 4. v. 24.* Speciale est סָלַקַת *ascendit Dan: 7, 8.*
3. Terminatio תּ in פָּקַדַת de utroque genere accipi potest.
4. Verbum שָׁתוּ occurrit cum Prosthese lit. א ut אֲשָׁתוּ *bibebant Dan: 5. v. 3.*
5. נָפְלוּ *cecciderunt Dan: 7. v. 20.* נִפְּלוּ *egressi sunt Dan: 5. v. 5.* vitiosè punctata pro נִפְּלוּ *vide Gram: Diem: p. 193.*

Ad Futurum I.

1. Secunda rad. usitatissimè assumit (.) vel etiam (..) secundà vel tertià Gutturali: Alias etiam (..) habet ut עָבִיד *fac אָוִיל ito*, quæ terminatio etiam in Chirek transit אָוִיל עָבִיד .
2. Prima radicalis א' כ' י' in his verbis abjicitur:
 1. אָוִיל *Talmuticè pro אָוִיל ito*

א' 1.

2. אָוִיל

2. פק *exti* à נפק
3. רע *scito* à ירע
4. תב & יתב à יתב *sedit*
5. דא à יתב & *qua* alia in Targum etiam occurrunt.

3. Verbum שׂוים *ponere* desinit hic in vocalem tertiam. *Esr: 4. v. 21.* שׂוים *ponitur.*

Ad Futurum II.

Futurum secundum retinet vocalem fut. i. ultimæ Syllabæ, *ut יקרב ויפקד.* Unum præter morem in Chirek desinit יתן *Dan. 2, 16.*

Ad Infinitivum.

[32.]

1. Secunda habet () alia etiam in Targum & Talmudicorum terminationes occurrunt. *Vide Buxt. Gram. Chald.*
2. ך formativa litera communiter cum Chirec est, ante gutturalem autem cum ().
3. ך Characteristicum in his verbis abjicitur *ut לבנה לתנה* esse, & cum Dages in prima לבנה *edificare.*
4. Infinitivus non habet vim Infiniti nisi præposito ל *Confer l. 2 c. 4.*

Ad Participium Præsens.

[33.]

1. Prima rad. habet (+) secunda (..) *ut ענה* *respondens Dan: 2, 5.*
2. Frequen-

2. Frequenter etiam in Chirec desinit *ut* *כַּרְל* *po-*
tens Dan: 3. v. 17. & si ultima fuerit guttura-
lis aut resch pro zere est patach.
3. Etiam prima cum (.) ante (,) est, *ut Dan: 2.*
v. 5. *אֲזַנְיָא* *iens.*

Ad Participium Pehil.

1. Prima rad. habet (,) secunda habet vocalem
tertiam: *ut פָּקִיד*.
2. Participium hoc Chaldæi flectunt per perso-
nas genera & numeros, *ut יְהִיבוּ* *dati Esr:*
5. v. 14. *נְסִילָרַי* *sublata Dan: 7. v. 4.* Et huc
refert illud *שָׁמַר* *positus est Dan: 6. v. 17.*
Bux: in Gram: Chald. p. 148.

CONJUGATIO PRIMA PASSIVA ITHPEAL

Ad Præteritum.

1. Terminationes sunt (..) Chirec, & (-).
2. *אֲתַעְרְקִי* *eradicata sunt Dan: 7. v. 8.* vitiosè
punctatum pro *אֲתַעְרְקִי*.

Ad Futurum primum.

[34.]

Grammatici notant & cum (,) ad differentiam
præteriti, sed in usu etiam esse (,) *vide Buxt:*
Gram: p. 70. & Dieu: in sua Gram: p. 214. sub
& ponit (,).

Ad Fu-

Ad futurum secundum.

Admittit terminationes ut ipsum præteritum (.)
 (.) (-) *ut יתִּיבֵּן dabitur Dan: 4. v. 13. sic*
תִּשְׁתַּבֵּן relinquetur. Dan: 2. v. 44.

[35.]

CONJUGATIO SECUNDA
 ACTIVA PAEL,
 וְ
 PASSIVA ITHPAEL.

ANNOTATIONES.

1. Prima rad. & in activo & in passivo ubique habet (-) secunda verò in activo, in tempore finito habet vocalem secundam: In passiva primam.
2. Occurrit hic etiam terminatio Chirec *ut קָטַל occidit Dan: 3. v. 22. Et ejecto Dages בָּרַךְ benedixit Dan: 2. v. 19. Item (-) loco dages ut שָׁרַף eripuit.*
3. Ex Ebraismo est illud מְתַרְגֵּם *explicatum.*
4. Ad hanc conjugationem reducuntur verba, quæ ex quatuor & quinque etiam literis, vel per se primis, vel geminatis constant. *ut שִׁחַלְתָּ immutavis בִּלְבַלְתָּ confudis.*
5. Significatio ejus coincidit cum significazione conjugationis secundæ Ebr. neutra tamen etiam hic comprehenduntur.

CONJV.

CONJVGATIO TERTIA

APHEL.

[37.]

ANNOTATIONES.

1. Chaldæi Ebræorum characterem ܠ ܗ retinent (vel etiam ܠ assumunt) cum patach *ut* ܠܦܩܪ .
2. Secunda rad. habet (..) vel (.) *ut* ܠܦܩܪܘ *proclamarunt Dan: 5. v: 29.*
3. Apud Chaldæos prima præteriti verbi ܠܫܦܚ irregulariter desinit in geminum (..) *Dan: 2. v. 25.*
4. Verbum ܠܗܝܢ mediam radicalem hic abjicit *Dan: 5. v. 19.* ܠܡܚܝܘ *vivificans.*
5. Verbum ܠܗܝܡܢ literam characteristicam Ebræorum ܗ retinet, *ut Dan: 6. v. 24.*

CONJVGATIO TERTIA

Passiva.

1. *Daniel & Esras* formam Ebræorum *Hophal* ex parte retinent *vid. Buxt: Gram: p. 92. At Dieu in Gram: p. 236.* peculiarem hie etiam Conjugationem Passivam constituit, quam *Ittaphal* vocat.
2. Irregularia sunt ܠܗܝܬܝ *adducti sunt Dan: 3, 13.* ܠܗܝܬܝܪ *Dan: 6. v. 17.*

C

CAPUT

[39.]

De literarum radicalium abiectione & mutatione.

Fuerunt *Verba perfecta*; sequuntur
Verba *quæ anomaliam quandam admittunt*,
in prima (נ' י' א) secunda (וּוּ & tertiæ
simili) vel tertia (י' א) radicali.

Regula Prima.

De prima radicali Aleph, cujus anomalia etsi cum prima Jod creberrimè permisceatur, tamen ordinis causa, anomalias has ordine proponemus.

Itaque.

Prima rad. א accipiens (.) quiescens
in Conjugatione I. activa, quiescit præcedente (..) ut יַאֲבִדוּ peribunt Jer: 10, 11.
At in Aphel mutatur א in vau quiescens:
ut תְּהוֹבֵד תְּהוֹבֵד perdes Dan: 2. v. 24. וְהוֹבֵד וְהוֹבֵד
perditum est in Hophal Dan: 7. v. 11.

ANNOTATIO.

Verbum אָתָּן venit & אָמַן mutant I. rad. in
Aphel apud Syros in Jod mobile: Sic &
Chald: dicit הִוְתִּי adduxerunt Dan: 5. v. 3.
At הִוְתִּי cum Jod quiescente: ut מִהוֹתִּי fi-
delis Dan: 2. v. 45.

Regu-

Regula Secunda.

Prima rad. Jod, quæ in præcedentis præformativæ vocali conjugat: i. activæ quiescit, in Aphel mutatur in Vau quiescens præcedente Cholem: ut ילד *peperit*, habet in futuro יילד. In Aphel איילד.

ANNOTATIONES.

1. Analogiam horum verborum in Niphal, Piel & Pual asserit *Dieu in Gram: sua p. 282. 283.* quandam tamen irregularitatem harum conjugationum proponit *Buxt: in Gram: sua p. 133. 134.*
2. Prima rad. Jod nonnunquam abjicitur & compensatur per Dages forte. Sic à יתב *sedit*, est fut. תיתב & יתב *Dan: 7. v. 26.* Sic à יכל *potuit*, est תכל *Dan: 5. v. 16.* quod *Dan: 2, 10.* habet יוכל ex Ebraismo.
3. Jod in Aphel nonnunquam immutatum manet & quiescit in (..) ut תיביל *adduxit*. Sic היטב *benefecit*.

Regula Tertia.

[40. & seqq.]

Prima Rad. Nun abjicitur, ut in Ebraismo, sic à נפק fit אפק.

ANNOTATIO.

Multa tamen hic Scheva mutum retinent, ut הנפקו *exportaverunt. Dan: 5. v. 3.*

C 2

Regu-

Regula Quarta.

[43. & seqq.]

Secunda rad. Vau & secunda tertiæ similis abjicitur ut in Ebraismo in conjugatione 1. & 3.

ANNOTATIONES.

1. Niphal verborum, quæ habent secundam rad. tertiæ similem, analogum & perfectum est, ut יִתְּבַרֵר *trahetur*.
2. Verba secundam radicalem geminantia, habent (ֿ) in præterito ad differentiam verborum quiescentium secunda radicali Vau, quæ habent (ֿ) habent tamen etiam (ֿ) ut יָצָא *extulit Dan: 5. v. 20.* Hoc (ֿ) præteriti manet etiam in fut. verbi יָצָא *ivit*, quod in fut. habet יֵצֵא *proficiscetur Efr: 5. v. 5.*
3. Niphal verborum quiescentium secunda Vau, definit in (ֿ) apud Ebræos autem terminatio Cholem est, ut אֶתְקַם.
4. In Participio præsentis media rad. Vau mutatur in ׀ ut קָאֵם surgens. Hoc ׀ posteriores paraphrastæ in verbis etiam, quorum media rad. tertiæ similis adhibuerunt. *vid. Gram: Dieu p. 250.* Mutatur hoc ׀ in gen. fœm. & num. plur. in Jod, ut קִימָא קִימָן קִימָן. Interdum tamen etiam apud Danielem in plurali manet ut קִימָאֵן *assistentes Dan: 7. v. 16.*
5. Peculiare est præsertim Chaldæis, quod deficientem secundam compensent per dages in prima

prima non in tertia, quotiescunq; praefigitur character temporis ut Infinitivus **מִבְּק** Futurum **יִבְּק**.

6. Forma Paël & Ethpaël modo per Jod mobile Dages Satur ut **אֶתְקַיֵּם קִיַּם** confirmavit **אֶתְקַיֵּם** confirmatus fuit, modo formam habent ex **י** ultimâ geminatâ, ut **מְרוֹמֵם** exaltans Dan: 4. v. 34. quæ vero hic in medio Vau radicale habent, ea omnino ad verba perfecta pertinent, ut **בָּרַן** respexit Deut: 2. v. 3.

Regula Quinta.

Tertiam radicalem **ה** Ebr. mutant [48. & seqq.] usitatissimè in **א** ut **בְּנָא** adivicavit: quo etiam reducuntur reliquæ terminationes in hoc ordine **גְּלָה גְּלִי גְּלִי** quæ terminationes omnes eadem forma conjugantur, & facillè inter se commutantur.

ANNOTATIONES.

1. **א** præteriti conjugationis I. activæ in reliquarum conjugationum præterito mutatur in Jod quiescens in omnibus personis, exceptâ tertiâ fœmininâ, in qua Jod movetur: ut **גְּלָה** in Niphal **אֶתְגְּלִי** in fœm. **אֶתְגְּלִית** &c. Similiter Jod radicale conjugationis I. activæ in istis personis quiescit.
2. Tertia rad. **א** in tertia fœm. Sing. præteriti Peal abjicitur & desinit in (,) & (-) ut **תָּרַת**
C 3 E 7:

- Esr: 5, 5.* Sic etiam הוּר occursit. Singulare est מְלֵאֲרָה implevit. *Dan: 2, v. 35.*
3. In secunda & prima persona utriusque numeri præteriti Peal & mutatur in Jod, quod in prima persona utriusque numeri & secunda plurali quiescit, & in secunda singulari tantum legitur ut הוּרָהּ *fui* הוּרָהּ *fui*.
4. Et sic radicale & in certis aliis formationibus mutatur in Jod, quod perpetuò fit in participio gen. fœm. ut גָּלוּהָ à masc. גָּלוּהָ à masc. רָמְהָ. Sic in Infin. *Dan: 2, 10.* לְהַחֲרֹוּהָ *indicare*.
5. Finita & in Infinitivo conjugationis 1. activæ definit in (ו) ut לְמַבְעֵהָ *Dan: 2, v. 18.* *querere*.
6. & radicale finale in medio mobile abjicitur, ut אָתוּ *venerunt* *Esr: 4, v. 12.* Sic & Jod radicale ante Jod (& Vau futuri primi) servile excidit. *Vt* in Imper. גָּלוּ in plur. גָּלוּ & in fut. אָגִיל in 2. perf. sing. Fœm. תִּגְלוּן. Manet hoc & in טָמֵה *impurum esse*.

CAPUT VII.

[53. & seqq.] De generali punctorum mutatione.

Sequitur doctrina de generali punctorum mutatione ut ductum Clar. Trostii p. m. in

in Gram: Ebræa sequamur, qui, cum hæc doctrina partibus declinabilibus imprimis inserviat, eandem iis immiscere voluit. Et consultius putavit synopticè eam totam memoriae etiam causâ, ob oculos ponere, quam eandem per totam Grammaticam diffundere, Et id, quod generale est, sæpius repetere, contra illud, quod verè dicitur:

Generalia generaliter & semel, Specialia specialiter & sæpius dicenda esse.

Notandum itaque, ut rem paucis comprehendamus:

1. Pro terminali puncto (.) substituitur (-) si sequatur ח' ע' ר' ut הוֹרַע notum fecit pro הוֹרַע Dan: 2. v. 15.

2. Zere & Chirec alternant ut צְחִיר [54.] descendens Dan: 4. v. 10. pro צְחִר.

3. Cholem Ebræorum Chaldæi usitatissimè mutant in (,) longum. Sic Ebræus dicit יוֹרַע Chaldæus dicit יֶרַע.

4. Zere, Patach & Kametz ultimæ syllabæ mutatur in (.) quando sequens litera movetur vel vocalem accipit: ut פָּקַד visitavit פָּקַדְתָּ foem. g. sic אֲשַׁף Astrologus in plur. אֲשַׁפּוּ Dieu in Gram. gen. p. 204. de hac re ita loquitur: Quotiescun-

escunq̄ue tertia rad. vocalem accipit, tum
secundæ radicalis vocalis, quæcunq̄ue ea
tandem sit mutatur in Scheva.

[74. 75.]

5. Et hic accentus vocalis mutatio-
nem inducit. Sic *Jerem: 10. v. 11.* נֶאֱבְרָה
peribunt, ubi (-) ob accentum retra-
ctum redit: quamvis non mutetur rur-
sum in (+) Ebræorum more.

[76.]

CAPUT VIII.

De Nomine.

Post Verbum sequitur *Nomen*, pars
declinabilis, ubi tria potissimum confide-
randa.

1. *Forma Nominis.* 2. *Genus.* 3. *De-
clinatio.*

I. De Formis Nominum.

Sunt & hic nomina vel *nuda* vel *au-
cta*, literâ scil: servili ut in aliis linguis.

Nominibus hisce tam nudis quam au-
ctis Chaldæi in fine sæpissimè apponunt
& emphaticum præcedente (+) ut נֶאֱבְרָה
tempus, cujus absolutum est עָבַר. At fusius
de hoc vide *Buxt: Gram: Chald: p. 20, 28.*

Ⓔ Herm.

§ Herm: Nicolai in Idea Aramearum linguarum p. 23.

2. De genere & motione.

Cognoscitur Genus.

[78. 79.]

1. *Significatione*, ut in cæteris linguis.

2. *Terminatione*: nimirum 1. quæ in א vel ה desinunt præcunte (ר) una cum accentu, foemina sunt, *Vt* מלחא *verbum* Dan: 2. v. 15. & מלה *ibidem* vers: 20. נבואה *Prophetia*. 2. *desinentia* in ת (& ab his per Apocopen facta) in Chirec magnum vel Vau Schurec מלכות *regnum* Dan: 4. v. 23. נבלי *sterquilinum* Dan: 2. v. 5.

Huc quæ non quadrant, pro Masculinis potissimum reputabis: diligenter etiam cavendum, ne א emphaticum cum terminatione foem. confundatur.

3. *Constructione*, ex adjecto verbo, Adjectivo vel Pronomine.

3. De Declinatione.

[80.]

1. Duplex hic occurrit Declinatio 1. *Masculinorum*, 2. *Fœmininorum*, quarum casus, ut apud Ebr. certis particulis indicatur *Genitiv.* lit: ך *Dativ.* ך *Accus.* ך
D partic.

partic. ׀ַ vel etiam ׀ Ablat. partic. ׀ן
Nominat. & Vocat. absolute ponuntur.

[81.]

Declinatio Prima.

2. Duo hic potissimum notari possunt, *Numerus & Casus.*

3. *Numerus dualis* hic rarior, ut ׀ן
manus.

4. *Numeri pluralis* hic duplex occurrit *terminatio una simplex altera emphatica.* *Simplex* definit in (ן) ut ׀ן *re-*
ges Dan: 2. v. 21. Occurrit tamen etiam
 ׀ן ex Ebraismo *Esr: 4. v. 13.*

5. *Finita Jod,* mutant Jod in ׀ & (-)
 in (-) ut ׀ן plur. ׀ן *Chaldaeï Dan:*
3. v. 8.

6. *Participia finita ׀ numerum plu-*
ralem formant per (ן.) ut ׀ן ׀ *videntes*
Dan: 3. v. 27.

7. *Forma Emphatica* communiter definit in (׀_) sive Nun (*scil: formæ simplicis*) abjicitur & Jod dagesatur. Sic ex
 ׀ן fit ׀ן *Dii.* Occurrit tamen etiam *Emphaticus pluralis Syrorum* more formatus in (׀..) ut ׀ן *Dan: 2.*
v. 5.

Declinatio

Declinatio Secunda.

[83.]

8. Est hic etiam *duplex pluralis terminatio*, *absoluta* quæ definit in ן, & formatur à singulari ubi scil: terminationes ות vel ות adfunt, mutantur in ן ut מלכות מלכותן 'מלכותן' מלכותן.

9. *Emphatica terminatio* formatur à præcedente simplici, Nun in ת mutato & addito ן emphatico ut מלכותא. Sed אב Pater אבא nomen in plur. assumunt ה ut אבהון 'אבהון' אבהון Patres, nomina.

10. Vau affirmativum in sing. quiescens in plurali movetur præcedente (:) ut exemplo superiori מללות patet.

ANNOTATIONES

1. Nomina propria, Metallorum, liquorum, & tactum & alia quædam sunt singularia tantum.
2. Plurale tantum בנין filii &c.
3. Quædam masculina formant numerum plur. [82.83.]
ex declinatione secunda & è contrariò: ita tamen ut naturà & constructione vel masculina vel fœminina maneant, ut אב pater, plur. אבהתא patres, sic & שמחתא nomina אריא, leo in plurali אריותא dux in pl. אסיא פחותא. plur: אסותא Et è contrario מלא verbum [medicus in plural. מלין verba סערתא hordeum plural. סערין

תַּאֲרֵי תְּרֵינִי תְּרֵינִי תְּרֵינִי *triticum* plur. תְּרֵינִי תְּרֵינִי *fi-*
cus plur. תְּרֵינִי & si quæ alia.

4. Quædam nomina & plur. masc. & foe-
 mininum habent, quæ multiplicia
 sunt, & usu addiscenda.

CAPUT IX.

[84.]

De Pronomine.

I. Pronomina sunt vel *separata* seu
 integra vel *conjuncta*.

II. Integra pronomina genere & nu-
 mero distincta.

Pluralia

Singularia

Suffixa

Integra

Suffixa

Integra

I. Com.	אֲנִי בְּנֵי בָנִים	Nos	אֲנִי בְּנֵי בָנִים	אֲנִי בְּנֵי בָנִים	Ego	אֲנִי בְּנֵי בָנִים
2.	Ma.	כֻּן	אתון	אתון	Tu	את
	Foe.	בְּנֵי	אתן	אתן		את
3.	Ma.	הוּן הוּן הוּן	הפון	הפון	Ipsè	הוא
	Foe.	הן	Ipsæ	הפין	Ipsa	היא

III. Pronomina demonstrativa alia
 sunt genere & numero defectiva.

Singu-

Singularia tantum.

M. g. אִידִין דָּךְ דָּךְ *hic, is* & compositum אִידִין
quisnam.

F. g. אִידִין דָּךְ דָּךְ דָּךְ דָּךְ *haec, ea*: hinc ta-
men etiam pluralis דָּךְ דָּךְ *haec, iste*.

C. g. אִידִין דָּךְ *iste, ista*.

Pluralia tantum.

אִידִין אִידִין *illi, ille, illa*. Utuntur
Chaldaei etiam אִידִין & אִידִין sed masc gen.
tantum, *illi*.

IV. *Pronomen Interrogativum* est [85.]
vel personae vel rei. Illud est מִן *hoc* est
מִן מִן *Hec* tamen Pronomina relativa
saepè absolute sumuntur extra interroga-
tionem. Sic Dan: 3. v. 6. וְיִמְן דִּי לֹא יִפֹּל
& qui non prociderit.

V. *Pronomen relativum* utriusque
generis & numeri est דִּי *qui, quae, quod,*
qui, quae, qua.

VI. *Pronomina conjuncta* sunt vel
praefixa vel affixa. De his lib. 2. haec
sunt דִּי & הִיא *hic ipse illa*
ipfa, uti Ehr. הִיא הִיא.

CAPUT X.

De Particulis.

[86.]

Post *declinabilem*, vocem requiritur *indeclinabilis*, ut Adverbium, Præpositio, Conjunctio, Interjectio. Vocantur particulae, quas fusè recenset *Buxt: in Gram: sua*: Tyro autem usu satis feliciter addiscet.

* * *

LIBER

LIBER SECUNDUS

De

[89.]

Syntaxi.

CAPUT I.

De Syntaxi Rectionis.

I. SYNTAXIS altera pars Grammaticæ, est *Nominis, Pronominis, vel Affixorum, Verbi & Particularum.*

II. Substantivum absolutum & emphaticum regit alterum in genitivo casu, cui nonnunquam præponitur particula י' ד' absque ulla vocis præcedentis mutatione: at si illæ particulæ omittuntur præcedenti voci quædam mutatio accidit.

III. Kametz finale masc. sing. potest transire in (-) ut ut aliquando maneat, ut *שֶׁלְטַן עַלְמַי* *dominatus perpetuitatis Dan: 4. v. 31.* *אֶסְרָ מַלְכָּא* *edictum Regis Dan: 6. v. 12.*

Masc. pl. mutat (יַי) in (יֵי) ut *רֵוִי רֵאשֵׁי* *visiones capitis mei Dan: 4. v. 10.*

Foem.

Fœm. singulare (א) mutat in (ה) at
 terminatio וְתָא abjicit א & vocalem
 præcedentem ut Daniel: 4. vers. 14.
 בְּמַלְכוּת אֲנָשָׁא in regno hominis Plurale
 vertit ן in ה, retento tamen (ו) ut
 יוֹמֵת עֲלֵמָא dies seculi Esr: 4, 15. Fœm.
 plurale emphaticum (הָא) construitur
 itidem abjecto (א) ut remaneat (ת) sic
 בְּרֵיתָא constructè בְּרֵיתָא creaturæ.

[97.] IV. Notandum tamen hic est, for-
 mam constructam pro simplice, & sim-
 plicem pro constructa sæpe positam esse.

[98.]

CAPUT II.

De Syntaxi Pronominum vel
Affixorum.

[99.]

Affixa cum Nominibus

Nomen emphaticum plerunque as-
 sumit affixum abjectaq; ubique termina-
 tione א, & simul (ו) in plurali mascu-
 lino secundum subjectum exemplum.

Plur.

Sing.

Plur. Masc. cum affix. Sing. Masc. cum affixis

Perf.	מַלְכֵינָא		Rex מַלְכָּא		
1.	מַלְכֵינָא	מַלְכֵי	מַלְכָּא	מַלְכָּא	C.
2.	מַלְכֵיכֻּן	מַלְכֵיךְ	מַלְכָּכֻּן	מַלְכָּךְ	M.
	מַלְכֵיכֻּן	מַלְכֵיכֻּי מַלְכֵיכֻן	מַלְכָּכֻּן	מַלְכָּךְ	F.
3.	מַלְכֵיהֻן	מַלְכֵיהֵי	מַלְכָּהֻן	מַלְכָּה	M.
	מַלְכֵיהֻן	מַלְכָּהָא	מַלְכָּהֻן	מַלְכָּה	F.

Plurale Fœm. cum affix. Sing. Fœm. cum affixis

Perf.	צִדְקָתָא		Justitia צִדְקָתָא		
1.	צִדְקָתָא	צִדְקָתֵי	צִדְקָתָא	צִדְקָתֵי	C.
2.	צִדְקָתֻכֻּן	צִדְקָתֵךְ	צִדְקָתֻכֻּן	צִדְקָתֵךְ	M.
	צִדְקָתֻכֻּן	צִדְקָתֵךְ	צִדְקָתֻכֻּן	צִדְקָתֵךְ	F.
3.	צִדְקָתֵהֻן	צִדְקָתֵהֵי	צִדְקָתֵהֻן	צִדְקָתֵה	M.
	צִדְקָתֵהֻן	צִדְקָתֵהָא	צִדְקָתֵהֻן	צִדְקָתֵה	F.

ANNOTATIONES.

1. Affixa singulari numero adjunguntur הַ & הַ plurali numero הַא' וְהַי' Apponitur tamen affixum הַ in utroque numero mediante etiam (-) in his vocibus, ut בְּפִמֵּה in ore suo Dan: 7. v. 5. עַל גְּבוּהַ in dorso suo Dan: 7. v. 6. וְטַפְרֵיהַ dentes ejus Dan: 7. v. 5. וְאֻנְגְּוֹתֵיהַ pedibus suis Dan: 7, 19.

E

Sic

- Sic etiam הַי rarissimè singulari apponitur
 חרוהי *pectus ejus Dan: 2. v. 32.*
2. Affixa כּוּן כּוּן כּוּן כּוּן כּוּן כּוּן כּוּן כּוּן forma constructæ apponuntur, *vide supra fœm. sing: cum affixis.*
 3. Affixum הַי Jod plur. in Vau quiescens mutat, *ut מלכוהי .*
 4. Affixum si plurali in ין terminato apponatur, Nun multitudinis, uti apud Ebræos ם abjicitur.
 5. Nomina in plurali contracta, cum affixis contractionem eandem in singulari retinent: *ut עַלְמָה in plur. עַלְמַי cum affix. עַלְמָה sic מלכהון in plur. מלכין cum affix. מלכהון .*
 6. Finita (א) mutant etiam א in י Jod: *ut מרַי Dominus מרַי Excipe ubi Jod præcesferit ut ארַי Leo ארַי Item in affixo I. personæ, ut מרַי Dominus מרַי Dominus meus מרַי Dominus noster. Et nonnulla in א ut פַּתְיָה latitudo פַּתְיָה latitudo ejus.*
 7. Tria hæc אב אר א ut Ebraicè, ita hic à communi forma recedunt, & assumunt Vau ante affixa, præterquam in affixo sing. I. pers. *ut אבִי Pater meus אבִינוּ Pater noster לנת חמוקא ad socerum suum.*
 8. A forma ביתא dupliciter dicitur ביתא & ביתא .
 9. Vox in Vau & Jod servile desinens nudum assumit affixum *ut אבִיהי פַּקִּיהי præcipe ipsi אבִיהי Pater ejus.*

Affixa

Affixa cum verbis.

[105. 106.]

Specialia hic affixa occurrunt 3. perf.
 בון' פה' masc. gen. בון' פה' foem. gen.
 secundæ personæ בון' פה' m. g. בון' פה' f. g. primæ
 personæ בי Suffixorum autem ratio in
 verbo hæc est, *ut* breviter rem omnem
 exponam.

Præteritum 2. personæ		Præteritum 3. personæ		
Plur.	Sing.	Plur.	Sing.	
פקדתון	פקדת	פקדו	פקד	3.
פקדתונה	פקדתה	פקדוהי	פקדה	
	פה	הא	ה	2.
		דוף	דף	
		דוף	דף	1.
תוכי	תכי	דוכי	דכי	
תוכון	תפון	דוכון	דפון	3.
תוכן	תפן	דוכן	דפן	
		דוכון	דכון	2.
		דוכון	דכון	
תוכי	תכא	דוכא	דכא	1.

E 2

Prima

Prima persona Præteriti.

Plural.

Sing.

פְּקַדְנֵי		Perf.	פְּקַדְתָּ		Perf. 3.
פְּקַדְנוּ	פְּקַדְתֶּם		פְּקַדְנוּ	פְּקַדְתֶּם	
נִכְּזָן	נִכְּזָה	נִכְּזָן	נִכְּזָה		
נִכְּזָן	נִכְּזָה	נִכְּזָן	נִכְּזָה		
נִכְּזָן	נִכְּזָה	נִכְּזָן	נִכְּזָה		
נִכְּזָן	נִכְּזָה	נִכְּזָן	נִכְּזָה		

ANNOTATIONES.

1. Personæ foemininæ, quæ rarò accipiunt affixa (sicut nec in masculinis personis semper affixa eliguntur) sed ipsorum loco integra pronomina, eadem affixionis ratio est, quæ masculinis.

2. In prima plurali pro פְּקַדְנוּ dicitur etiam פְּקַדְתֶּם & sic consequenter.

3. Imperativus pro (.) etiam cholem habet, ut פְּקַדְנֵי פְּקַדְנֵי Item קְטוּלֵי occide me.

[108.]

4. Ultima vocalis Fur. secundi, qualibet mutatur in (.) ut יְפַקְדֵהּ יְפַקְדֵהּ Item ante affixa ה' נִי & ה' נִי in futuro secundo semper assumitur Nun dagesatum præcedente in sing. num. Chirec vel (.) In plur. numero Nun affirmativum abjicitur & compensatur per dages forte: rarò autem ante alia affixa assumitur, ut יְפַקְדֵהּ præcipiet ei תְּהוּרְעוּבְנֵי notum facietis mihi Dan: 2. v. 5.

5. Infi-

5. Infinitivus quando accipit affixa plerumque [110.]
 Bachlam literæ præcedere solent, illis enim
 mediantibus ex oratione infinita fit postmo-
 dum finita. Mutat autem () ultimæ Syl-
 labæ in () nisi Scheva sequatur: *כִּפְקֹרְהוּן מִפְקֹרְהוּן*. Et forma affixionis hu-
 jus temporis infinitivi in Pael & Aphel in
 ׀׀ desinit.
6. Participia cum affixis formâ non differunt
 à nominibus. Artificiosa autem Syntaxis
 affixorum primæ & secundæ personæ cum
 participio masculino in utroque numero
 occurrit: *ut כִּפְקֹרְנִי פְקֹרְנִי* *præcipio ego i. e.*
פְקֹרְתֶיךָ פְקֹרְתֶיךָ *præcipis tu i. e.* *פְקֹרְתֶם פְקֹרְתֶם*
præcipitis vos i. e. *פְקֹרְתֶיךָ אֶתְּוֹן*.
7. Imperfecta à perfectis multum non discedere
 videntur, & ibidem similis penè affigendi
 modus observatur *ut לָטָה לָטָה* maledixit ei.
8. In quiescentibus tamen tertia rad. nonnun-
 quam ea ipsa radice lit. redditur mobilis *ut*
גִּלִּי *revelavit* sic *גִּלִּיָהּ* *revelavit* ei: hinc
 etiam tertia rad. ׀ nonnunquam mutatur
 motionis causa in Jod: nonnunquam au-
 tem plane expungitur. Sic in Infinit. Peal
לְמִצִּיָהּ *ad occidendum illum* *Dan: 3. vers. 19.*
בְּבִנְיָהּ *adificavit illum*, *Esr: 5. v. 11.*

E 3

Affixa

Affixa cum Particulis.

[112.]

I. Solent etiam *particule* suffixa accipere modo à nominali minimè ab simili: ut קדמי coram me Dan: 2. v. 6. לְתֶךָ aput te Esr: 4. v. 12. Sic אִתּוֹהִי est Dan: 2. v. 11. &c.

II. Literæ בכל cum suffixis personarum denominatarum in Trostii Gram. Ebr. p. 112. non habent semper (·). Sic dico להם illis בְּכֹן in vobis בְּהֵן in illis. Dicitur tamen לָנָה nobis בְּנָה in nobis. &c.

CAPUT III.

De Syntaxi Verborum.

[114.]

I. Vt apud Ebræos, sic apud Chaldæos verbum regit nomen vel mediante particula vel immediate. Ex Ebræorum Syntaxi plura huc accommodari possunt.

II. Notandum est in primis hic Enalagen occurrere ut

I. Præ-

1. Præsentis pro præterito *ut Dan: 3. v. 4.* [122.]
קרא *proclamans i. e. proclamavit.*
2. Futuri pro præsentē *Dan: 6. v. 19. Tum*
Rex summâ aurorâ יקום *surget pro*
surgens.
3. Futuri pro præterito *Daniel: 4. v. 31.*
mens mea ad me. ישוב *revertetur*
pro reversa fuit.
4. Futuri pro Imperativo *Dan: 6. v. 8.*
Num Rex תקום *statues pro sta-*
tue.
5. Verbum personale pro impersonali
Dan: 7. v. 13. הקרבותי *sisterent eum*
i. e. sisteretur.

CAPUT IV.

De Syntaxi Particula-
rum.

[123.]

I. Et hic particulae præponuntur nominibus, verbis & aliis particulis, uti apud Ebræos *vid. Gram: Ebr: M. Trostij.*

II. Impri-

[124. 125.]

II. Imprimis hic notandum, quod
 Inf. nudus, ut מפקד non usurpetur,
 nisi tantum in ejusdem verbi reduplica-
 tione: alias literas בכלם communi cum
 Ebraeis usu praefixas habet. Praepositio
 autem מ assumit sibi ל ne immediatè
 duo מ concurrant ut מלמקטל ab
 occidendo.

Exercita-

Exercitatio Grammatica

Linguae Chaldaicae

in v. ii. cap. io. Jerem.

כַּדְבָרָא] Secundum hoc : כּ usurpatur אַחַר
apud Ebraeos, significat secundum. דְּבָרָא
est pronomen: 3. pers. gen. foem. l. i. c. 9. m. 3.
h. l. ponitur pro neutro, nam *neutra occi-*
dentalia solent efferi per feminina orienta-
lia.

תֹּאמְרוּ] Dicitote : est 2. pers. plu. Fut. 2.
Conj. Peal. Sicuti dicitur תִּפְקְדוּן ita po-
nendum fuisset תֹּאמְרוּן verum ex l. i. c. 6.
reg. i. ponitur תֹּאמְרוּ Nun in fine est
paragogicum l. i. c. 4. m. ii. R. est אָמַר di-
xit.

לְהוֹם] Illis : לְ est nota Dat. casus l. i. c. 8.
m. 3. הוֹם est suffixum 3. pers. plu. masc.
gen. l. i. c. 9. m. 2. quod hic praemittit sibi
(.) l. 2. c. 3. de affixis particularum.

אֱלֹהֵיךָ] Dii: Plur. emphaticus declin. i. i. i.
c. 8. de declinatione m. 7. Sing. est אֱלֹהַ
Deus.

אֲשֶׁר] Qui : Pronomen relat. loco אֲשֶׁר l. i.
c. 9. m. 5.

שָׁמַיִם] Coelos: Plur. empha. decli. i. i. i. c. 8.
de declinatione m. 7.

F

וְאֶרְצָא

וְאֶרֶץ] Et terram: Ebræus dicit אֶרֶץ hinc Chaldaeus habet suum אֶרְקָא mutato ץ in ק l. I. c. I. m. 4. alias etiam mutatur in ע אֶרְעָא Huic nomini sing. præfigitur Vau copulativum.

לֹא] Non: Est Adverbium negandi, ex Ebræo לא mutato Cholem in (,) longum l. I. c. 7. m. 3.

עָבְרוּ] Fecerunt: Est prat. Peal, à Rad. עָבַר fecit.

יִאָבְדוּ] Perituri sunt: Fut. 2. Conj. Peal. Debuisset regulariter scribi יִאָבְדוּ verum habet Jod præformativum (,) in quo נ quiescit ex l. I. c. 6. reg. I. Nun paragoliticum in fine abjectum est, quod in fut. 2. frequens quidem est l. I. c. 4. m. II. sed non perpetuum. Propter retractum accentum redit (,) sub ב pro (,) l. I. c. 7. m. 5. Radix est אָבַר perit.

מֵאֶרֶץ] De terra: מ est præp. pro (,) habet (,) propter seq. indagescibilem, uti apud Ebræos.

וּמֵן] Et de: Vau copulativum pro (,) habet schurec Ebræorum more מן præpositio est, unde particula inseparabilis מ.

תְּחִילָה] Sub: Particula separabilis, cui alia parti: מן Ebræorum more præponitur. Vide Gram. Ebr. Trostii p. 127.

אֶלְרֵי

אִלְפִי] Ipsi : Est Prono: demonstrativum, e-
ademque formâ Ebrais usitatum.

Ita tyro, si singulis diebus progressus fuerit in analysi, & exempla regulis applicaverit, prævio fideli informatore, illum brevi tempore (cum DEO) sentiet fructum, de quo sibi gratulari possit. Molesta tyroni informatio est, quæ præceptis immoratur. Felicius informat is, qui, ubi generalium præceptorum brevem dederit sensum & delineationem, eadem statim analysi auctoris illustrat & residuas regularum exceptiones successivè adjicit.

SOLI DEO GLORIA

AD LECTOREM.

Errata, quæ me absente irrepserunt, benèvolus lector
haud gravatim ita corriget.

Pag. 5. lin. 6. requiritur *pro* sequitur. l. 18. (.) *pro* (.)
item וְאִמְרָתָא *pro* וְאִמְרָתָא Pag. 6. l. 19. אִמְרָתָא *pro* אִמְרָתָא
Pag. 8. l. 3. post *pro* post *pro* P. 15. l. 25. scheva mu-
tatum *pro* nun scheva notatum P. 18. l. 14. desinit
pro desinunt Pa. 23. l. 15. מְלִכְוִתָא *pro* מְלִכְוִתָא P. 24.
l. 16. אִתְּןָא *pro* אִתְּןָא P. 25. l. 5. iste *pro* istæ pag. 36. l. 5.
præpositio *pro* præposito.

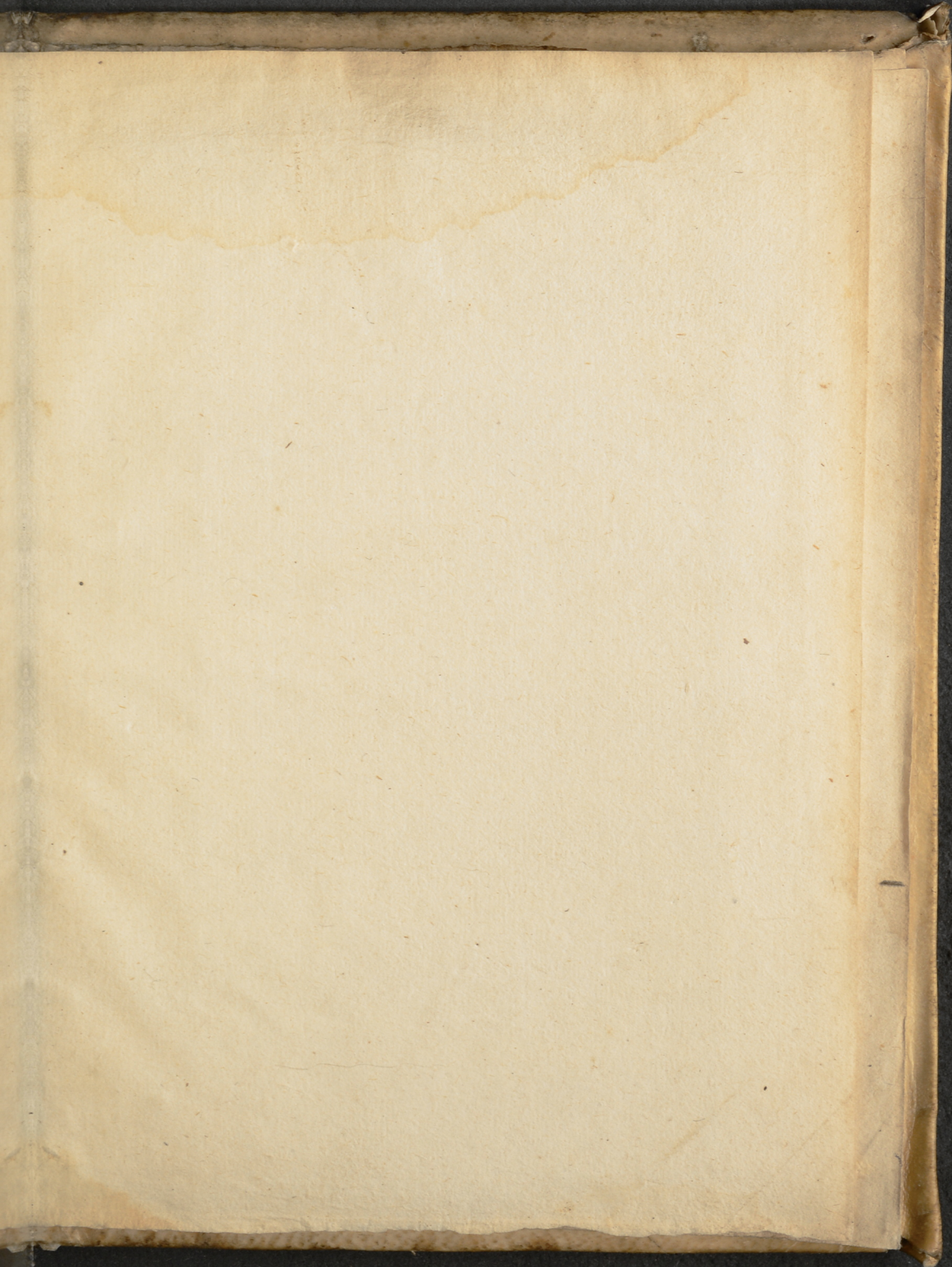
INNOVATIONES
IN REBUS NATURALIBUS
AUCTORIS ANTONII VAN LEEUWENHOEK

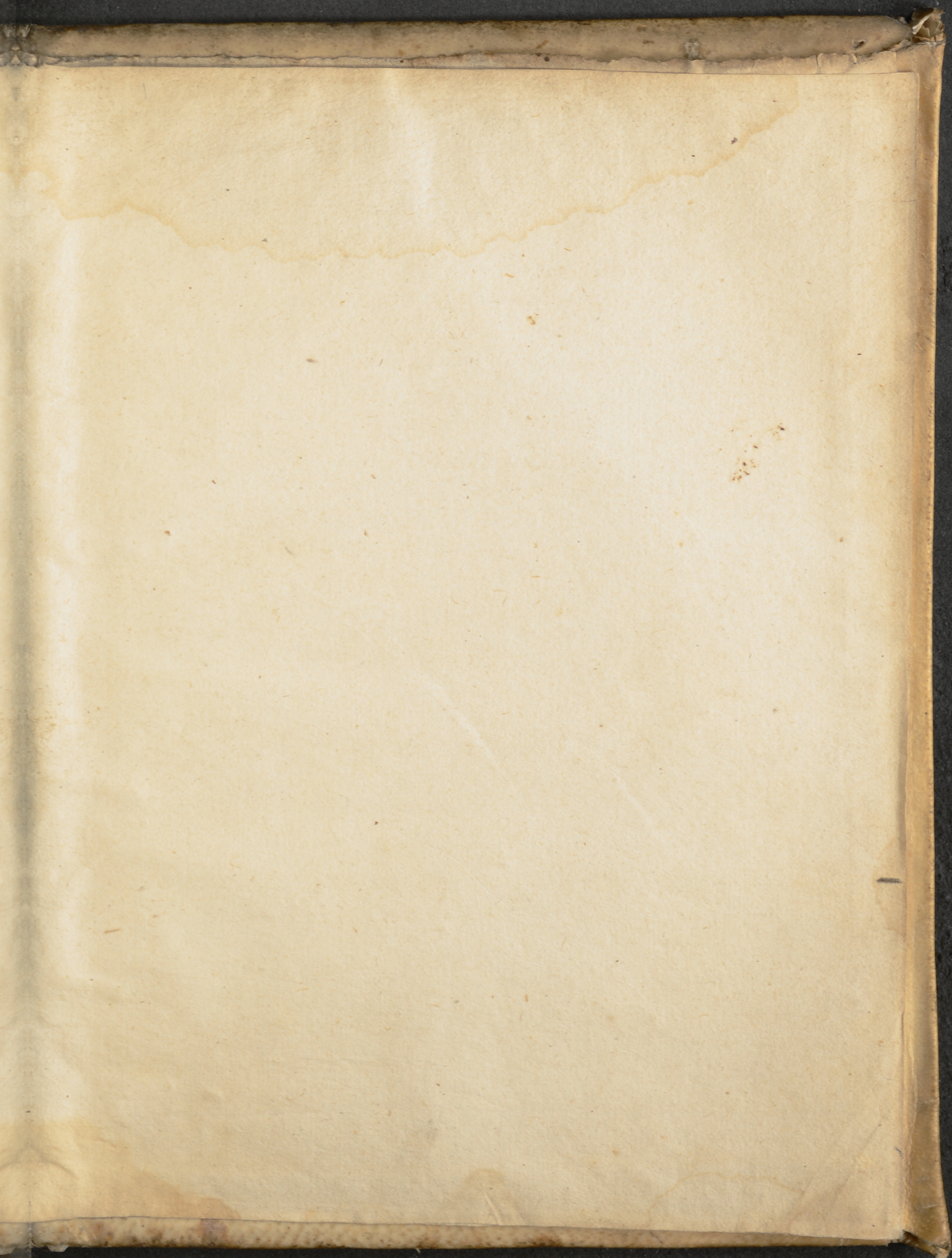
IN REBUS NATURALIBUS
AUCTORIS ANTONII VAN LEEUWENHOEK
LIBER PRIMUS
DE MICROSCOPIO
CAPITULUM PRIMUM
DE MICROSCOPIO

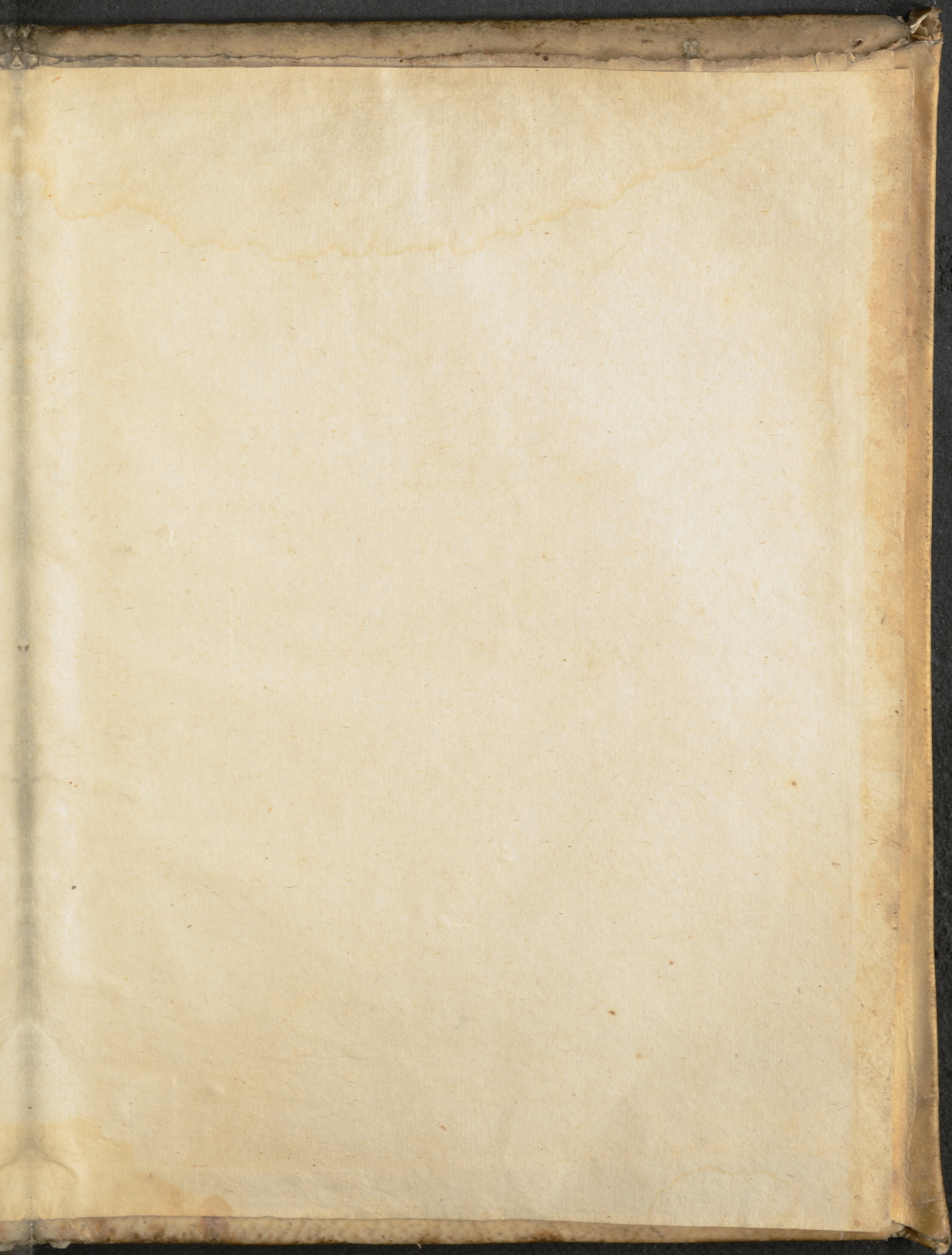
INNOVATIONES
IN REBUS NATURALIBUS
AUCTORIS ANTONII VAN LEEUWENHOEK

INNOVATIONES
IN REBUS NATURALIBUS
AUCTORIS ANTONII VAN LEEUWENHOEK

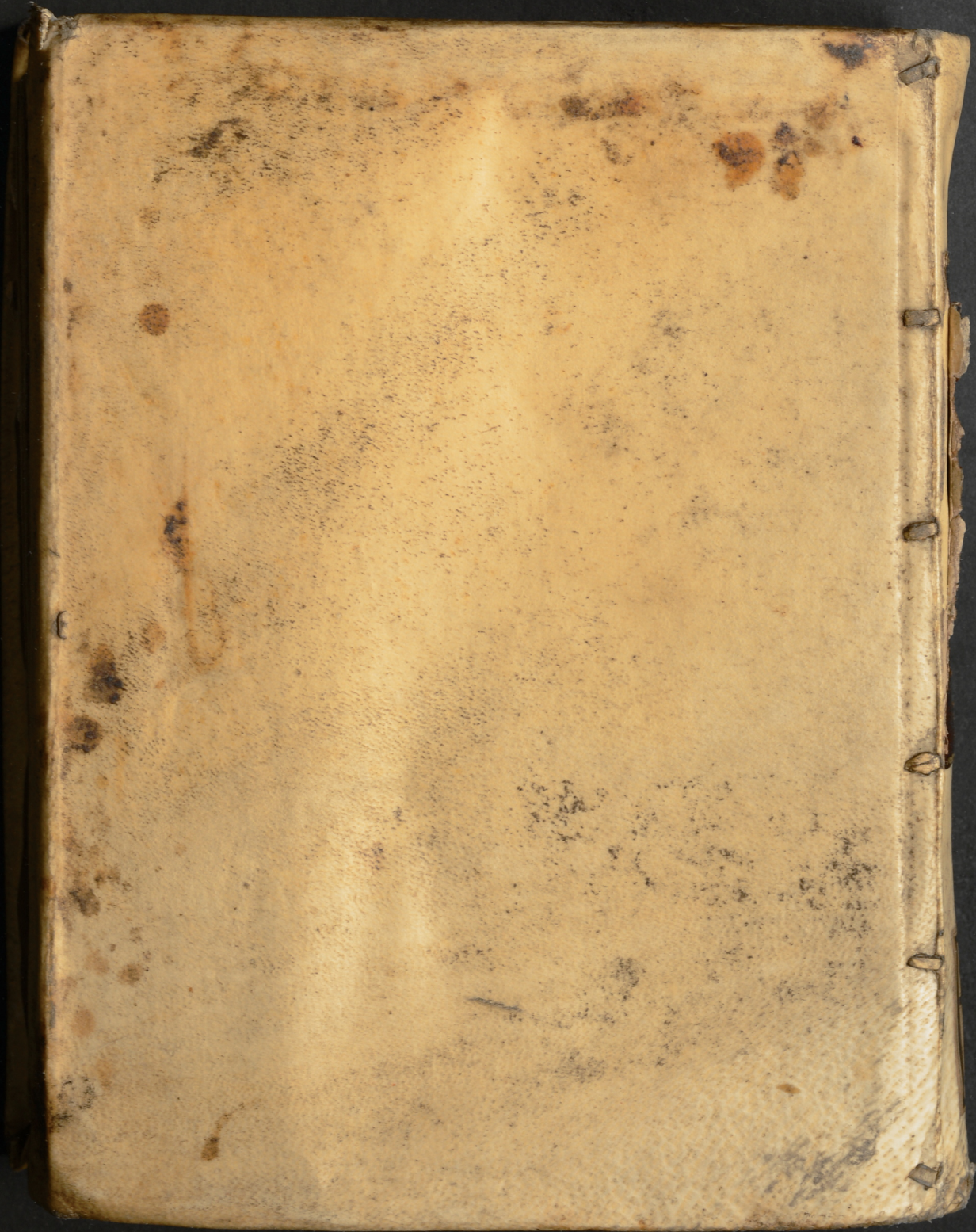
INNOVATIONES
IN REBUS NATURALIBUS
AUCTORIS ANTONII VAN LEEUWENHOEK
LIBER PRIMUS
DE MICROSCOPIO
CAPITULUM PRIMUM
DE MICROSCOPIO

quando accipit affixa plerumque
 eræ præcedere solent, illis enim
 s ex oratione infinita fit postmo-
 Mutat autem () ultimæ Syl-
) nisi Scheva sequatur: *Ps*
 מפקד . Et forma affixionis hu-
 s infinitivi in Pael & Aphel in

[110.]

m affixis formá non differunt
 is. Artificiofa, autem Syntaxis
 primæ & secundæ personæ cum
 masculino in utroque numero
ut פקדנא præcipio ego i. e.
 פקדן præcipis tu i. e. פקדאת' פקדיתוך
 i. e. פקדן אתון .

perfectis multum non discedere
 & ibidem similis penè affigendi
 servatur *ut לט לטה maledixit ei.*

ibus tamen tertia rad. nonnun-
 sa radice lit. redditur mobilis *ut*
 it sic גליה revelavit ei: hinc
 rad. & nonnunquam mutatur
 aufa in Jod: nonnunquam au-
 expungitur. Sic in Infinit. Peal
occidendum illum Dan: 3. vers. 19.
occidit illum, Esr: 5. v. 11.

E 3

Affixa

